

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME,

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerp van besluit houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Defensie' te Zaventem.

Samenvatting

Ontwerp-besluit van de Vlaamse Regering houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp-GRUP 'Defensie'.

Het planningsproces 'Defensie' voorziet in de herbestemming en de ordening van een militaire bestemming van meer dan 90 ha in Vlaanderen en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De herbestemming dringt zich op omwille van de verhuis van de NAVO naar de overkant van de Léopold III-laan en omwille van de plannen om een nieuw Defensie-hoofdkwartier te bouwen. Voor het gehele gebied te Zaventem, Evere en Brussel-stad werd in 2019 een federaal samenwerkingsakkoord en een samenwerkingsakkoord tussen de gewestregeringen overeengekomen. Deze akkoorden resulteren in de afgestemde opmaak van een Richtplan van aanleg (RPA) in het Brussels Hoofdstedelijk gewest en een Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan (GRUP) in Vlaanderen: GRUP 'Defensie'.

In het GRUP Defensie wordt een herbestemming voorzien van het site van Defensie (90ha) op Vlaams grondgebied naar een 'Gemengd bedrijventerrein', 'Bosgebied' en 'Parkgebied'. Hiernaast wordt de inrichting voorzien van een gewestoverschrijdend nieuw hoofdkwartier voor defensie en de verduurzaming van de aanliggende begraafplaatsen in Zaventem. Conform de beslissing van de Vlaamse Regering van 2019 wordt in het GRUP voorzien in een bosbestemming van 31ha.

Het planproces verloopt in nauw overleg met Zaventem en het Brussels Hoofdstedelijk gewest, met een sterk participatief traject met de verschillende stakeholders.

Na de voorlopige vaststelling door de Vlaamse Regering wordt een openbaar onderzoek georganiseerd over het ontwerp-GRUP en het ontwerp-PlanMER.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld Omgeving

Beleidsdoelstelling OD 3. Gebiedsontwikkeling met sterke gebiedscoalities.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De start van het geïntegreerde planningsproces werd voorafgegaan door de ondertekening van 2 samenwerkingsakkoorden:

- Op 21/12/2018 (VR 2018_2112_DOC.1669) keurde de Vlaamse Regering het 'samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de gecoördineerde opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en een richtplan van aanleg voor de site ex NAVO/Defensie-KKE in Evere, Stad Brussel en Zaventem' goed.
- Eveneens op 21/12/2018 (VR 2018_2112_DOC.1650) keurde de Vlaamse Regering het 'samenwerkingsakkoord over de inplanting van het nieuwe hoofdkwartier van Defensie en de vijfde Europese school en de stedenbouwkundige principes' goed. Dit akkoord werd door de verschillende regeringen (Federale, Vlaamse en Brusselse) effectief op 29/05/2019 ondertekend. Volgende stedenbouwkundige principes werden hierbij overeengekomen:
 - *Dichte verstedelijking van de terreinen gelegen in een zone (hierna genaamd als "stedelijke zone") van ± 400 meter ten zuiden en langs de Leopold III laan in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Vlaams Gewest, met respect voor de autonomie van de gewesten.*
 - *Ontwikkeling van een grootstedelijk landschappelijk gebied ten zuiden van de stedelijke zone rekening houdend met een beperking van bouwvolumes en met de ontwikkeling van een belangrijk deel van deze ruimte als groengebied, met als doel een groene intergewestelijke verbinding te ontwikkelen tussen de sites Josaphat (Schaarbeek) en Nossegemdelle (Zaventem)*

Bij de uitwerking in de zuidelijke open ruimte op Vlaams grondgebied wordt minstens 20 ha bosuitbreiding voorzien, als onderdeel van de Groen verbinding tussen Josaphat (Schaarbeek) en Nossegemdelle (Zaventem) en gekaderd binnen de realisatie van openbaar toegankelijk groen in de Vlaamse rand. Op grondgebied van Zaventem en aansluitend ten oosten van gebouw Z wordt de mogelijkheid voorzien voor economische activiteiten binnen de stedelijke zone afgebakend vanuit de Leopold III-laan.

De Vlaamse Regering keurde op 21 mei 2021 de startnota voor het geïntegreerd planningsproces voor het GRUP 'Defensie' goed (VR 2021 2105 DOC.0546/2BIS).

2. INHOUD

Voor het GRUP werden 3 plandoelstellingen geformuleerd in overeenstemming met de stedenbouwkundige principes uit het federaal akkoord:

- **Stedelijkheid:** in een zone van + 400 meter ten zuiden en langs de Leopold III-laan wordt een dense verstedelijking van de terreinen voorzien, waarbinnen plaats is voor het nieuwe hoofdkwartier van Defensie, een vijfde Europese school, langs Brusselse zijde een nieuwe gemengde stadswijk en langs Vlaamse zijde een zone voor economische activiteiten;
- **Natuur:** ten zuiden van de stedelijke zone wordt voorzien in de ontwikkeling van een grootstedelijk landschappelijk gebied, met als doel een groene intergewestelijke verbinding te ontwikkelen tussen de sites Josaphat (Schaarbeek) en Nossegemdelle (Zaventem). Op grondgebied van het Vlaams Gewest wordt minimum 20ha bos voorzien.
- **Mobiliteit:** het mobiliteitsnetwerk wordt duurzaam en meerlagig gestructureerd en verknoopt. Het open ruimtegebied wordt autovrij gemaakt en de stedelijke zone autoluw.

Dit resulteert in volgend ruimtelijk concept voor het gebied:

Voor het gebied werd vanuit de doelstellingen één globale en coherente visie opgemaakt. Vermits het plangebied zich zowel op Vlaams als op Brussels grondgebied bevindt, worden er 2 plannen opgemaakt: een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de delen op Vlaams grondgebied en een Richtplan van Aanleg op Brussels grondgebied. Het spreekt voor zich dat het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan enkel bestemmingswijzigingen en stedenbouwkundige voorschriften opneemt voor het deel van het plangebied gelegen op grondgebied van het Vlaams Gewest. Het RPA doet hetzelfde voor de delen die gelegen zijn op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In het Vlaams gewest gelden momenteel de bestemmingen militair gebied en openbaar nut. In het GRUP 'Defensie' wordt een herbestemming voorzien naar een 'Gemengd bedrijventerrein', 'Bosgebied' en 'Parkgebied'. Daarnaast wordt de inrichting voorzien van een gewestoverschrijdend nieuw hoofdkwartier voor defensie en de verduurzaming van de aanliggende begraafplaatsen te Zaventem.

Het planproces verloopt in nauw overleg met het lokaal bestuur en de betrokken administraties te Vlaanderen en Brussel, met een sterk participatief traject met de verschillende stakeholders.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

Overeenkomstig artikel 43 §3, 3° en artikel 31 §2, 1° van het Besluit van de Vlaamse Regering 'Vlaamse Codex Overheidsfinanciën' van 17 mei 2019 is het advies van de Inspectie van Financiën respectievelijk het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting niet vereist.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe weerslag op het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het ontwerp-GRUP en de bijhorende milieueffectenbeoordeling worden onderworpen aan een openbaar onderzoek met onder meer een ter inzage legging in de betrokken gemeente Zaventem. Na het einde van het openbaar onderzoek beschikt de Vlaamse regering over 180 dagen voor de verwerking van de bezwaren, opmerkingen en adviezen en de definitieve vaststelling. Na de principiële goedkeuring van het plan wordt het advies van de Raad van State ingewonnen. Daarna volgt de definitieve goedkeuring door de Vlaamse regering.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar goedkeuring te hechten aan het bijgaand ontwerp van besluit houdende voorlopige vaststelling van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Defensie':
 - Bijlage I. Verordenend grafisch plan
 - Bijlage II. Verordenende stedenbouwkundige voorschriften
 - Bijlage IIIa. Toelichtingsnota – tekst
 - Bijlage IIIb. Toelichtingsnota – kaarten
 - Bijlage IV. Register planbaten, planschade, kapitaalschade en gebruikersschadecompensatie
 - Bijlage V. Ontwerp plan-MER
 - Bijlage VI. Ontwerpend onderzoek

2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, te gelasten het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Defensie' en de bijhorende milieueffectenbeoordeling te onderwerpen aan een openbaar onderzoek;

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR